

Langøya lokalutvalg
v/ leder
Jan Kristoffersen

Hadsel kommune
Servisetorget
Teknisk sjef
Kommunedirektøren

Dato 12.juni 2020

Innspill til revidering av kommuneplanens arealdel.

Vedlegger referater fra sak angende kommuneplan, arealdel som er behandlet på lokalutvalgsmøte den 5.mai og 2.juni 2020. Dette som innspill til revidering av kommuneplanen.

Referat fra Langøya lokalutvalg

Møtedag. Tirsdag 5.05.2020 kl. 20.00

Sted: Skihuset

Innkallingen gjelder: Camilla Kortsen, Marit Fleines, Hjørdis Nilsen, Jan Kristoffersen, Terje Nikolaisen, Veronica Vangen Evensen, Asbjørn Fleines, Arne Jørgen Jørgensen, Roy Anders Steffenakk, Lisbeth Knutsen, Regine Slotnes Eilertsen, Ragnhild Renna, Trude Lind, Nina Nilsen

Sak 09/2020. Kommuneplanen / arealdelen hvor er vi og hvor er kommunen?

- Hvordan skal vi få Hadsel kommune til å fremme vekst og utvikling på Hadsels del av Langøya?
- Hvilke innspill må vi komme med i forhold til arealplan.

Innspill til arealplan: Det er vanskelig å få fremmet tiltak som fører til vekst og utvikling på Langøya. En av grunnene er at det er mange nedlagte småbruk som det ikke er etterspørsel etter for å drive jorden. Mange bruk har ikke vært i drift på 45-50 år – har kun små jordlapper som ikke er tilpasset dagens moderne jordbruk og store tunge redskaper. Hvordan kan vi få endringer i arealplan som legger opp til at grunneiere kan få omdisponere slike småbruk til fritidsbebyggelse og annen aktivitet.

Merk:

Når jord har vært unyttet i 30 år regnes det som nydyrking dersom dette skal gjenoppdyrkes. Kan det da samtidig regnes som fulldyrket eller overflatedyrket mark slik det står i kartene i arealplan for mange eiendommer som er nedlagt og der det ikke har vært dyrehold eller utleie av jord på 45-50 år? Dette hindrer utvikling av distriktene og bygdene. Kommuner som endrer på dette og tillater økt hyttebygging som for eks Bø får mange hytteeiere som bidrar til levende bygder, økt eiendomsskatt og vedlikehold av veier og infrastruktur.

Fra Landbruksdirektoratet <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/eiendom/nydyrking#om-nydyrking>

«Som nydyrking reknar ein fulldyrking og overflatedyrking av udyrka mark eller gjenoppdyrking av jordbruksareal som har lege unytta i over 30 år. Opparbeiding av overflatedyrka mark til fulldyrka mark vert ikkje rekna som nydyrking.

Skal ein nytte dyrkbar mark til anna føremål enn jordbruksproduksjon, som til dømes uttak av torv i frå myr, treng ein løyve etter plan- og bygingslova og/eller jordlova § 9. Sjå brev i frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet om kommunal sakshandsaming av torvuttak under publikasjoner.»

Hva ønsker vi på Langøya?

- Muligheter til fritidsbebyggelse – bruke dagens fastsette områder i arealplan med utvidelse ned til strandsonen og frigjøre registrert dyrkatmark og innmarksbeite i områder hvor arealene er for små til landbruksutnytting.
- Båtliv og aktive båthavner for båtliv og friluftsliv.
- Tomter til både små boliger og eneboliger utenfor tettbebyggelse. Lettere å få fradele til bygging av boliger. Forenkling av byggesøknader fra eventuelt jordloven når denne ikke har vært i bruk eller er etterspurt til jordbruk de siste 30 årene.
- Muligheter til næringsaktivitet – avsetning av areal som egner seg for næring.
- At Hadsel kommune i større grad har fokus på mulighetene til utvikling her på Langøya
- Saken fortsetter på neste lokalutvalgsmøte den 2.juni.

Sak 10/2020. Veistandarden på FV885.

Veistandarden på FV 885 er tatt opp på mange lokalutvalgsmøter og det er sendt inn mange innspill til utbedring av veien fra Vik til Slottnes. Det er gjort noe asfalteringsarbeid i Vik/ Kalsnes, men fortsatt er det meget dårlig vei fra Varvik og videre ut til grense Sortland.

Jan og Hjørdis tar kontakt med fylkesråden for å høre om han har mulighet til å komme på besøk i 2020. Formålet er befarings av veistrekningen Sandnes- Slottnes. Hovedmålet er

veistandarden, men også trafikksikkerheten på overgang på den nye gang og sykkelveien på Sandnes.

Det vil bli tatt kontakt med fylkesrådet for å få han på en befaring der trafikksikkerhet på den nye gang – og sykkelvei samt veistandarden fra Kalsnes og til kommunegrensa mot Sortland tas opp det bør delta representanter fra kommunen også.

Referat fra møte i Langøya lokalutvalg

Dato 02.06.2020

Tilstede: Marit, Terje, Camilla, Jan, Asbjørn og Hjørdis

Møtested: Skihuset

Sak 13/2020. Kommuneplanen / arealdelen:

Gjennomgang av møtet på Moraen, og retningslinjer/anbefalinger fra Kommunal rapport: <https://www.kommunal-rapport.no/debatt/hvordan-star-det-til-medinfrastrukturen-i-din-kommune/120072!/>

Vedlagt til innkallingen var referat fra møte på Moraen (Slotnes, Grønning, Kjørstad, Moen, Kvalsøybøgen, Kvalsøya og Fleines) angående kommuneplan/arealplan ca. 30 var til stede.

Det var enighet om å tillate bygging i strandsonen på de steder som er avsatt til spredt bebyggelse i dagens plan. I utgangspunktet var det enighet om at 3 enheter pr bruk var tilstrekkelig. Unntaket for 3 enheter er de bruk som har tomter i forbindelse med fiskevann. I tettere konsentrasjoner av nye hytter bør det utarbeides reguleringsplan, dette også for å ivareta eksisterende fritidsboliger interesser i området. I den nye planen var det enighet om å utvide det regulerte området til båthavna da denne allerede er fullt utnyttet med 48 båtplasser.

På Lokalutvalgsmøtet den 6.06.2020 ble det også tatt opp hvorfor små jordlapper som ikke har vært dyrket på 45-50 år fortsatt skal beholdes som fulldyrket jord. I dagens jordbruk brukes det store maskiner og legges opp til drift av større områder. Det ble diskutert om det er hensiktsmessig at slike små jordstykker fortsatt må ligge brakk, eller om det bør legges til rette for de grunneierne som ønsker å utvikle sine eiendommer på andre måter.

Vedtak:

Det ble besluttet å ta kontakt med bondelaget v/ Finn Hokland for å få en saklig uttalelse på hvilke områder på stekningen Skagen til Slottnes som er egnet for framtidig jordbruk. Det er et ønske om at Finn Hokland og noen lokale bønder kan være med på en befaring for å vurdere dyrkbare områder på denne strekningen.

Det skal reinskriveres referat fra bygdelagets møte på Moraen og sendes ut sammen med purring til de lag og foreninger som allerede er bedt om å komme med en uttalelse til kommuneplanen arealdel.

Arealplan og hvordan kommunene skal kunne utvikle bygdene sine er ikke bare en Hadselsak, men en sak i hele landet. Like etter møtet kom dette innslaget på Vol og i landspressen om at det er kommet et innspill for å legge til rette for muligheter til bygging i strandsonen.

Dette er sammenfallende med de kommentarer som kom opp på møtet på Moraen

Som vi ser, er Bø- ordføreren klar for å legge til rette for fritidsbebyggelse og annen bebyggelse. Så får vi håpe også våre politikere vi se på muligheten til å utvikle vår kommune i samme retning, <https://www.vol.no/pluss/2020/06/04/Vil-tillate-utvikling-i-strandsonen-%E2%80%93-En-seier-for-distrikts-Norge-sier-B%C3%B8-ordf%C3%B8-21993155.ece>

Regjeringen vil gi distriktskommunene større mulighet for å legge til rette for næringsutvikling og bosetting langs kysten. Det får Bø-ordfører Sture Pedersen til å juble.

Dette kommer frem i et utkast til reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen langs sjø, som nå sendes på høring.

De siste 50 årene har det vært forbudt å bygge i 100-metersbeltet langs sjøen, med visse muligheter for ulike typer dispensasjoner.

De reviderte statlige planretningslinjene for strandsonen langs sjø, som nå sendes ut på høring, gir føringer for hva kommunene må ta hensyn til hvis de planlegger utbygging i strandsonen.

– Strandsonen er viktig for både innbyggere og næringsliv, og kommunene har et stort ansvar for å sikre bærekraftig forvaltning. De reviderte retningslinjene gir kommunene god veiledning i hvordan de kan sørge for at regionale og nasjonale interesser i strandsonen blir ivaretatt, samtidig som kommunene beholder sitt lokale selvstyre, sier kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup i en pressemelding.

Oppsummert fra innlegget i kommunal rapport versa Hadsel kommune.

Mye av velferden skapes i kommuner. De må ha en velfungerende infrastruktur for å kunne yte gode tjenester. **Mangel på dette vil være særlig merkbar i utkantene hvis noe skal etableres her.**

Infrastrukturen består av IKT-systemer, bygninger, veier, samt ledningsnett for vann og avløp. eksempler er vann som må kokes for å forhindre sykdom, pålegg fra tilsynsmyndigheter om å utbedre luftkvaliteten i bygg, **veier som er dårlige** og rasutsatte, ledningsnett som er utslitt og gir omfattende lekkasjer ut i grunnen.

Arbeidet med kommunens infrastruktur er splittet opp i forskjellige enheter med hver sin organisasjon og ledelse (**Teknisk etat, Hadsel eiendom og IKT**). Finansieringen er også forskjellig. Ledningsnettet for vann og avløp finansieres ved hjelp av selvkost, mens IKT-systemer, bygninger og veier finansieres over kommunens budsjett.

Vedlikehold og oppgraderinger av infrastrukturen møter hver høst en «hard» virkelighet når prioriteringsdiskusjonene mellom løpende drift av kommunale tjenester og midler til infrastruktur blir satt på dagsordenen. Når lønnsmidler til stillinger i skoleverket, barnehagen, sykehjem og hjemmetjenesten prioriteres opp mot vedlikehold og nødvendig oppgradering av infrastrukturen, velges det som står innbyggerne nærmest. (**Budsjettbehandlingen i desember**). Gradvis forfall av infrastrukturen blir en konsekvens.

Administrasjonen må utarbeide en samlet oversikt over kommunens infrastruktur. Her inngår delområdene **IKT, bygninger, veier, ledningsnett for vann og kloakk.**

Informasjonen om infrastrukturen må kobles mot **planverket** i kommunen. Her er det flere muligheter, men den mest realistiske tilnærmingen er å la beskrivelsene inngå som en del av dokumentasjonen til **samfunnsdelen av kommuneplanen og det er viktig at det gjenspeiles i arealdelen.**

Koordinert satsing på infrastruktur vil gjøre kommunene mer attraktive for nåværende og framtidige virksomheter og innbyggere. Vi som bor utenom kommunesentret, må synliggjøre hva som skal til for å få folk til å slå seg ned på små tettsteder eller ute på bygda. Hvis kommunen bruker alle ressursene på å skape et for dem (attraktivt) sentrum, mister de innbyggere utenom kommunesenteret. Det er ingenting som tilsier at de fleste flytter til kommunesentret. Etablerere på bygdene stiller mindre krav til infrastruktur enn sentrumsinnbyggere. Vi må bli flinkere til å definere de grunnleggende krav til at ungdommen vil etablere seg på Langøyas del av Hadsel.

Stikkordsmessig er hovedpunktene;

- **Infrastrukturen består av IKT-systemer, bygninger, veier, samt ledningsnett for vann og avløp. Flere bygder på Langøya har enda private brønner, private vannverk som er så små at det er manglende vanndekning for nyetablering. Veistandarden er svært dårlig, spesielt i vårløsningen. Det er også smale veier. En del gamle bygninger/naust er felleferdig**
- **Arbeidet med kommunens infrastruktur er splittet opp i forskjellige enheter med hver sin organisasjon og ledelse I Hadsel er det Teknisk etat, Hadsel eiendom og IKT .**
- **Administrasjonen må utarbeide en samlet oversikt over kommunens infrastruktur. Her inngår delområdene. IKT, bygninger, veier, ledningsnett for vann og kloakk.**

Kommentarer ovenfor i rødt er svært viktig for det videre arbeidet med stedsutvikling på Langøya

Manglende tilgang på kommunalt vann strekningen Holmsnes- Slottnes.

På møte 2.juni ble det også tatt opp i denne sammenhengen vann og manglende tilgang til kommunalt vann mange steder på strekningen Skagen – Slottnes. Det er tatt opp i kommunens oversikt over koronatiltak, behov for kommunalt vannverk på Kalsnes. Det er kommunal vannverk på Slottnes for Slottnes og Grønning og kanskje utvidelse til noen abonnenter på Kjørstad. Langøya Lokalutvalg mener at det må sees på tilgang til kommunale vannverk for alle innbyggerne på denne strekningen. Dette fordi de private vannverkene mange steder er så små at det ikke er muligheter for vann til ny bebyggelse eller fritidsbebyggelse, og at det er sikkerhetsrisiko for innbyggerne å ikke ha tilgang til kommunale godkjente vannverk. Dette vil være en stor hindring for eventuelle etablerere som

ønsker å utvikle og drive jordbruk i bygdene. Dette bør være en sak som tas opp på et åpent møte i forkant av revidering av kommuneplanen.

Sak 14/2020 Diverse

Diskutere saker som har vært på tidligere møter, om vi har fått tilbakemeldinger o.l.

- Saken med kommunalt vann kom inn som en diversesak, men ble flyttet inn i sak 13. kommuneplan da dette er en viktig sak i forhold til kommuneplanarbeidet.

- Camilla tok opp om når arbeidet med vannledning Bitterstad- Hov skal starte opp. Terje orienterte om at dette var forsinket , utsatt til høsten. I forbindelse med arbeidet med vannledning på dette strekket er det kommet opp en sak om mulighetene til å få laget gang- og sykkelvei samtidig på dette området.
Vedlegg -brev sendt til kommunedirektøren ang. denne saken.

- Hvordan få fram flere aktuelle saker. Forslag var å be om innspill til saker på hjemmesiden til Langøya Lokalutvalg.

-

- Purre på svar fra lag og foreninger angående revidering av kommuneplanen.

Langøya lokalutvalg vil fortsette å arbeide med kart og innspill til Kommuneplanen, arealplanen. Vi må derfor få vite når siste frist for innsending av innspill er?

Dato: 12.06.2020

Jan Kristoffersen

Lokalutvalgsleder.

Hjørdis Nilsen

sekretær

Antall vedlegg.: 4

Vedlegg 1:

Hyttebygging – en ressurs for distriktene

Meninger

Publisert: 10 juni 2020 17:52 Sist oppdatert: 10 juni 2020 17:55

- Skrevet av Liv Kari Eskeland, Stortingsrepresentant Hordaland, leder Høyres distriktsnettverk Jonny Finstad, Stortingsrepresentant Nordland, medlem AU Høyres distriktsnettverk Elin Rodum Agdestein, stortingsrepresentant Nord-Trøndelag, medlem AU Høyres distriktsnettverk Hanne Alstrup Velure, sentralstyremedlem og medlem AU Høyres distriktsnettverk

Når MDG foreslår stopp i norsk hyttebygging er vi i distrikts-Høyre dypt uenige i at det er en helhetlig tilnærming til forvaltning av våre naturressurser.

Noe av det mest konflikt drivende i politikken er silotenking, hvor den ene sektorinteressen fremheves og settes opp mot den andre. Ansvarlig politikk handler om helhet.

Vi etterspør større helhetsforståelse for lokal nærings- og samfunnsutvikling i distriktene, samt forståelse for innbyggernes behov og ønske om å tilbringe mer tid tett på og i naturen. Dette er kvaliteter det er viktig å ta vare på når vi er så heldige å bo i et land som Norge

Lokalpolitikere og andre innbyggere har i generasjoner forvaltet og tatt godt vare på norsk natur. Man har balansert ulike sektorinteresser, skapt verdier av lokale naturressurser, og ikke minst har vi over tiår utviklet den særnorske hyttekulturen. Hva denne har av positive ringvirkninger for Norge som nasjon er sterkt underkommunisert i politikken.

I mange år har lokalsamfunn i hele Norge etterspurt oppmyking og geografisk differensiering av svært strenge retningslinjer for bruk og utvikling langs kysten vår. Høyre i regjering har lyttet og det varsles nå lempeligere regler for strandsone 2 og 3 – det vil si utenfor pressområder i Oslofjorden og Sørlandet, som tilhører sone 1.

Kommunene kan i høringsprosessen komme med innspill til hvilken sone de mener å tilhøre, kartet skal ikke alene tegnes i Oslo. Et svært etterlenget grep som vi vet vil gi optimisme og etablererglede i mange distriktskommuner, også med tanke på fritidsboliger. Vi vil understreke at dette ikke betyr frislipp, men bruk av større lokal forståelse for utvikling av kystsonen, også til næringsutvikling og nye arbeidsplasser.

Hytteutbygging er en av de viktigste motkrefter til avfolkning og gjengroing i distriktene. Fotavtrykket til Norges nesten 500.000 fritidsboliger dekker totalt 0,14% av Norges fastlandsareal. Det er vanskelig å se at dette kan kalles «nedbygging».

Fritidsboligene ligger til forskjell fra en økende sentralisering av fastboliger, spredt over hele landet og særlig i distriktskommuner med fallende innbyggertall og aldrende befolkning.

Dette er med på å motvirke sentraliseringstrender vi i dag opplever. Det bidrar til kulturutveksling og at byfolk får opp øynene for kvaliteter som finnes ute i distrikts-Norge.

Hyttefolket er ofte aktive, ressurssterke forbrukere og deltagere i lokalsamfunnene med et ekte hjerte for utvikling av lokalmiljøet. For lokale håndverks- og anleggsbedrifter og gardbrukeres tilleggsnæring som brøyting, mat, vedsalg - og annen serviceyting, samt for kulturturismen er hytteeierne avgjørende viktige som inntekts- og eksistensgrunnlag.

Hytte og fritids-folket utgjør også et svært viktig bidrag til driftsgrunnlaget for de tjenester som tilbys både lokalbefolkning og ikke minst norske og utenlandske turister som kun er kortvarig innom på besøk. Samfunnsforskning på dette er i liten grad hørt på eller prioritert. Det snakkes lite om hva Norge hadde vært uten hyttefenomenet.

Hyttefenomenet bidrar således positivt til at by og land bindes sammen på en flott måte som gjør det attraktivt å bo på fjellet eller ved kysten, og skaper gjensidig forståelse og respekt mellom by og distrikt.

I Høyre har vi fokus på helhetlig og ansvarlig politikk med tro på ansvarsbevisste enkeltmennesker og lokalsamfunn, ikke på smale og ensidige sektorinteresser. Det overlater vi gjerne til interesseorganisasjoner og særinteressepartiene.

Vedlegg 2

Nye retningslinjer for planlegging i strandsonen sendes på høring.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-retningslinjer-for-planlegging-i-strandsonen-sendes-pa-horing/id2705010/>

<https://www.vol.no/pluss/2020/06/04/Vil-tillate-utvikling-i-strandsonen-%E2%80%93-En-seier-for-distrikts-Norge-sier-B%C3%B8-ordf%C3%B8reren-21993155.ece>

Pressemelding | Dato: 04.06.2020 | [Kommunal- og moderniseringsdepartementet](#)

Regjeringen vil gi distriktskommunene større mulighet for å legge til rette for næringsutvikling og bosetting langs kysten. Det kommer frem i et utkast til reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen langs sjø, som nå sendes på høring. Byggeforbudet i strandsonen skal fortsatt praktiseres strengt i Oslofjordregionen og i pressområdene i Sør- og Midt-Norge.

De siste 50 årene har det vært forbudt å bygge i 100-metersbeltet langs sjøen. Kommunene kan likevel planlegge for utbygging dersom de tar særlige hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser.

De [reviderte statlige planretningslinjene for strandsonen](#) langs sjø, som nå sendes ut på høring, gir føringer for hva kommunene må ta hensyn til hvis de planlegger utbygging i strandsonen. Retningslinjene vil erstatte dagens statlige planretningslinjer som ble vedtatt i 2011. Høringsfristen er 1. oktober.

– Strandsonen er viktig for både innbyggere og næringsliv. For å bidra til bærekraftig forvaltning av disse områdene, legger regjeringen opp til fortsatt strenge regler i pressområdene. De reviderte retningslinjene gir kommunene god veiledning i hvordan de kan sørge for at regionale og nasjonale interesser i strandsonen blir ivarettatt, samtidig som kommunene beholder sitt lokale selvstyre, sier kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup.

Tre soner

Landet skal fortsatt deles inn i tre soner, hvor sone 1 utgjør Oslofjordregionen med høyt utbyggingspress. Sone 2 omfatter Sørlandskysten og bynære deler av strandsonen i Rogaland, Hordaland og Trondheimsfjorden, der det også er områder med stort utbyggingspress. Sone 3 er distriktsområder med lavere utbyggingspress. Se bilder av sonene nederst i saken.

– En større differensiert forvaltning av strandsonen vil gi mer lokal handlefrihet til å utvikle ressursene som ligger langs kysten, og skape vekst og utvikling i Distrikts-Norge. Det er ingen grunn til at vi ikke skal ha tillit til at lokale myndigheter vil ivareta naturinteressene, og samtidig legge til rette for arbeidsplasser og aktivitet i kommuner som ikke ligger i pressområder, sier distrikts- og digitaliseringsminister Linda Hofstad Helleland.

Mer frihet

De reviderte retningslinjene gir også mer frihet til å planlegge for bygging i utkantområder i sone 2.

– Oppdelingen i tre soner er grovmasket, og den viktigste differensieringen skjer gjennom kommunal planlegging. Verdien av strandsonen for lokalbefolkningen og reiselivet er stor, og må avveies mot ulike utbyggingsinteresser, sier Astrup.

– Vår langstrakte kyst på 102 936 km gjør at folk fortsatt kan ferdes langs kysten. Vi ber om at kommunene, særlig de som ligger i sone 2, melder tilbake til oss dersom de mener de heller burde vært i sone 3, sier Helleland.

Vedlegg 3

Hvordan står det til med infrastrukturen i din kommune?

Kommunal rapport: <https://www.kommunal-rapport.no/debatt/hvordan-star-det-til-medinfrastrukturen-i-din-kommune/120072!/>

Koordinert satsing på infrastruktur vil gjøre kommunene mer attraktive for nåværende og framtidige virksomheter og innbyggere.

Torbjørn Bjørklund

partner i BMC Consulting

Mye av velferden skapes i kommuner. De må ha en velfungerende infrastruktur for å kunne yte gode tjenester.

Dagens informasjon om kommunal infrastruktur er mangelfull og lite strategisk orientert.

Infrastrukturen består av IKT-systemer, bygninger, veier, samt ledningsnett for vann og avløp. Den kommer ikke av seg selv, men må ivaretas og videreutvikles over tid.

Mediene synliggjør ofte svakheter ved infrastrukturen. Eksempler er vann som må kokes for å forhindre sykdom, pålegg fra tilsynsmyndigheter om å utbedre luftkvaliteten i bygg, veier som er dårlige og rasutsatte, ledningsnett som er utslitt og gir omfattende lekkasjer ut i grunnen.

Utfordringer i kø

Vi må forberede oss på å håndtere flere utfordringer knyttet til klima, befolkningsstørrelse og sammensetning, endringer i økonomiske rammer, nye teknologiske løsninger, andre former for samspill og dialog mellom brukerne og kommunen, og kanskje større sykdomsutbrudd.

Endringskreftene er betydelige. De skaper behov for utskiftninger og oppgraderinger av eksisterende infrastruktur og krav til nye løsninger.

Kommunene opplever at infrastruktur er kostbart. Hvordan utfordringene ved infrastruktur løses, er med på å bestemme hvordan kommunen på sikt vil se ut, og hvordan det oppleves å bo og arbeide der. Et mer koordinert og langsiktig fokus på infrastrukturen er nødvendig.

Arbeidet med kommunens infrastruktur er splittet opp i forskjellige enheter med hver sin organisasjon og ledelse. Finansieringen er også forskjellig. Ledningsnettet for vann og avløp finansieres ved hjelp av selvkost, mens IKT-systemer, bygninger og veier finansieres over kommunens budsjett.

Infrastruktur forvitrer over tid. Store investeringer kreves til løpende vedlikehold og oppgraderinger av eksisterende og nye anlegg. Det er ingen aktører som ivaretar helheten, men noen er opptatt av utvalgte deler. Dermed mister kommunene muligheten til å forstå utviklingstrekkene, samt prioritere hvilke investeringer som bør gjennomføres hvor og når på tvers av de organisatoriske enhetene.

Harde prioriteringer

Vedlikehold og oppgraderinger av infrastrukturen møter hver høst en «hard» virkelighet når prioriteringsdiskusjonene mellom løpende drift av kommunale tjenester og midler til infrastruktur blir satt på dagsordenen. Når lønnsmidler til stillinger i skoleverket, barnehagen, sykehjem og hjemmetjenesten prioriteres opp mot vedlikehold og nødvendig oppgradering av infrastrukturen, velges det som står innbyggerne nærmest. Gradvis forfall av infrastrukturen blir en konsekvens.

Dagens informasjon om kommunal infrastruktur er mangelfull og lite strategisk orientert.

Opplysninger om infrastrukturen er i liten grad etterspørselsdrevet. Dette gir lite «trykk» på å få fram en helhetlig beskrivelse av infrastrukturen, dens status og utfordringer. Mye hviler på en allerede overbelastet kommunedirektør om å framskaffe og utvikle informasjon som eierne i liten grad ønsker.

Anbefalte tiltak

Ambisjonsnivået må derfor være realistisk. Følgende tiltak anbefales:

Administrasjonen må utarbeide en samlet oversikt over kommunens infrastruktur. Her inngår delområdene IKT, bygninger, veier, ledningsnett for vann og kloakk.

I dokumentasjonen framkommer beskrivelse av nåværende situasjon, utfordringer framover, vurderinger av tiltak, investeringer i ny infrastruktur, vedlikehold og oppgraderinger av eksisterende.

En tilnærming for å synliggjøre ulike utviklingsløp, er å bruke scenarioer med to hovedretninger. *Forvitningsforløpet* er den ene retningen, mens den andre er *oppgraderingsstrategien*.

Uavhengig av hvilket scenario som anvendes, vil det være gevinster ved å se ulike investeringer i sammenheng som følge av en koordinert planlegging av infrastrukturutviklingen.

Informasjonen om infrastrukturen må kobles mot planverket i kommunen. Her er det flere muligheter, men den mest realistiske tilnærmingen er å la beskrivelsene inngå som en del av dokumentasjonen til samfunnsdelen av kommuneplanen.

I samfunnsdelen presenteres kommunens mål og strategier for framtiden. Kostnadene til utarbeidelse og rulling av arbeidet med infrastruktur vurderes som små sammenlignet med gevinstene av å ha en samlet oversikt.

Tidshorizonten vil være lik som kommuneplanen. Dette gir også muligheter for å behandle tiltakene (investeringene) i et porteføljeperspektiv. I motgangstider kan tiltak for å opprettholde eller forbedre infrastrukturen brukes som et verdiskapende virkemiddel.

Fast prosentandel bør vedtas

På sikt er det hensiktsmessig at kommunen får vedtatt at en fast prosentandel av årsbudsjettet skal anvendes til å ivareta infrastrukturen. Et finansieringssupplement kan være en utbyggingsavtale i befolkningstette strøk. Reduksjon av bygningsmessige arealer, økte kostnader for bruk av arealene og reduksjon i antall kilometer kommunal vei, er andre tiltak.

Koordinert satsing på infrastruktur vil gjøre kommunene mer attraktive for nåværende og framtidige virksomheter og innbyggere.

Det blir spennende å se hvilke kommuner som tar tak i arbeidet med å utvikle en helhetlig tilnærming til infrastruktur. Forhåpentligvis vil det etter hvert komme flere gode eksempler som kan brukes til inspirasjon for andre. Infrastruktur er for viktig til å skyves i bakgrunnen.

Vedlegg 4

Landbruksdirektoratet: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/eiendom/nydyrking#om-nydyrking>

Nydyrking

Publisert: 04.05.2010 Oppdatert: 09.06.2020

Nydyrking er peika på som ein av fleire måtar vi kan nå det nasjonale målet om å auke norsk matproduksjon på. Dersom du ønsker å dyrke nye areal til jordbruksføremål, må du søke kommunen om godkjenning. Du kan lese meir om søknads-prosessen i fana ”for deg som skal søke”.

- [Om nydyrking](#)

Som nydyrking reknar ein fulldyrking og overflatedyrking av jord eller gjenoppdyrking av jordbruksareal som har lege unytta i over 30 år. Opparbeiding av overflatedyrka mark til fulldyrka mark vert ikkje rekna som nydyrking.

Dyrkbar jord og nydyrking i Noreg

Noreg har om lag 12 millionar dekar (daa) dyrkbar jord, ca. 3,7 % av Noregs landareal, som kan nyttast til nydyrking. Desse areala er kartlagde og ligg på [NIBIOs kartløyning Kilden](#). Ein stor del av dette dyrkbare arealet har kvalitetar som gjer at oppdyrking kan ha negative miljøeffektar. Til dømes er 35 % av det dyrkbare arealet myr, og oppdyrking av myr gir utslepp av klimagassar. Vidare er 73 % av det dyrkbare arealet i klimasoner der areala er ueigna for matkorndyrking. Når dyrka jord vert nedbygd, kan vi derfor i liten grad erstatte areala ved nydyrking. Noreg har dermed lite areal i reserve som kan brukast til å produsere matkorn.

Produksjonspotensialet til den dyrkbare jorda er òg mindre enn for eksisterande dyrka jord. Dyrka jord er eit resultat av tusenvis av år med naturlege jordsmonndannande prosessar, der dyrking og kultivering, i mange tilfelle gjennom fleire hundre år, har bidratt til å utvikle det vi i dag har av god dyrka jord. Dyrka jord utgjer berre 3 % av Noregs landareal, og er i realiteten ein ikkje-fornybar ressurs.

Statistikk

Informasjon om [godkjent areal for nydyrking finst i dei årlege KOSTRA\(Kommune-Stat-Rapportering\)-rapportane](#) som du finn på [KOSTRA sidene](#) til Landbruksdirektoratet. Nydyrkinga skjer i hovudsak i område med husdyrproduksjon, og ein antar at krav om spreieareal er ei viktig drivkraft bak nydyrkinga. I kva grad areala faktisk vert dyrka opp, har Landbruksdirektoratet derimot ikkje oversikt over. Godkjenninga fell vekk innan 3 år dersom tiltaket ikkje er iverksatt.

Nydyrking av myr er forbode

Frå 2. juni 2020 er nydyrking av myr forbode. Dette grunna omsynet til klima. Det kan gis dispensasjon frå forbodet i særskilde høve. Les meir om dette i veiledaren under "publikasjoner". [Fastsettingsbrev for forskrift om endring av forskrift om nydyrking finn du her.](#)